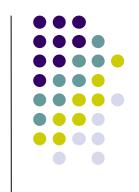

G3f:

Bezeroaren aldeko teknologiak. (DOM). JavaScript

Rosa Arruabarrena, Xabier Arregi, Jose Ángel Vadillo LSI, UPV/EHU

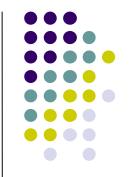
- Aplikazio baten exekuzioa zerbitzariaren eta bezeroaren artean banatzeko ideia lantzea
- JavaScript aurkeztea WS irakasgaiko beharren baitan
- DOM ereduaren erabilera jorratzea
- Web aplikazioen garapenerako JavaScript lengoaiaren erabilera berezitu batzuk azaltzea eta lantzea

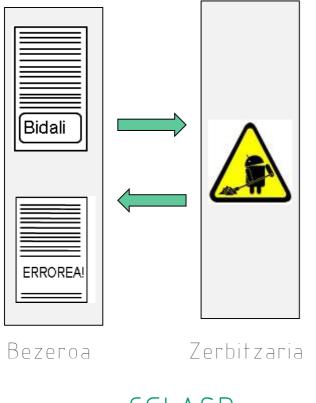

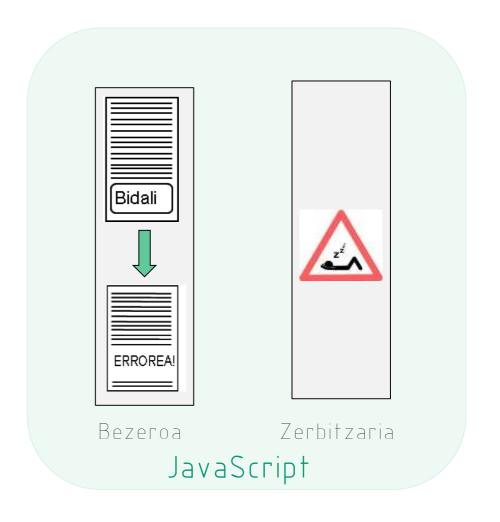
- Bezeroko script-ak
 - Nabigatzailean exekutatzen dira
 - Bezeroko baliabideak kudeatzen dira modu mugatuan
 - JavaScript, VisualBasicScript, java applets,...
- Zerbitzariko script-ak
 - Web zerbitzariak interpretatzen ditu
 - Bezerora dokumentu interpretatuak (HTML) bidaltzen dira
 - CGI, PHP, ASP, Python, Perl,...

Zerbitzariaren eta bezeroaren arteko lan-banaketa

CGI, ASP PHP

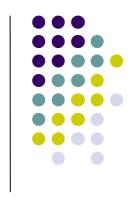

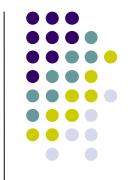
- Espektro zabaleko lengoaia da gaur egun, nahiz hasieran web orrien portaerarekin erlazionatua egon soilik; eta programatzailearen konpetentziaren arabera, programazioko kontzeptu eta teknika aurreratuenak ere pairatzen dituena.
- Programazio aurreratuen ezagutzarik gabe erabiltzen has litekeen lengoaia da, baina programatzaile adituen gaitasunak behar ditu aplikazio eta erabilpen ahaltsuenak gauzatzeko.
- Script lengoaia da; hots, euren programak interpretatuak direnak (ez konpilatuak).
- Master/Slave (Zerbitzari/bezero) web ereduari etekina ateratzen dio, web aplikazioaren exekuzioaren parte bat bezerora garraiatzea ahalbidetzen du (arakatzailera).
- JavaScript programak eraiki eta HTML orrien barne daude.
- JavaScript lengoaiatik (1) arakatzailearen ezaugarriak atzi litezke bai eta (2)
 HTML orrietan dauden objektuak ere DOM-aren API-a erabiliz.

- Web-orrien funtzionalitatea eta interakzio-gaitasuna areagotzeko. Adibidez:
 - Formularioetan erroreen detekzioari eta tratamenduari aurre egiteko
 - Egiaztapenen eta Warning mezuen bidezko elkarrekintza
- HTML orrietan objektu aktiboak sartzeko:
 - kalkulagailuak, kalkulu-orriak,...
- Orriaren aurkezpenean aldaketa dinamikoak egiteko:
 - menuak, dokumentuen eguneraketa zatika...
- URLak aztertu eta arakatutako URLen historia gordetzeko
- Leihoak maneiatzeko aukera
- Irudiak eta mapak maneiatzeko
- Cookie-ak erabiltzeko

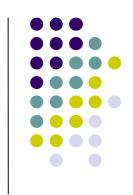
6

JS. Historia

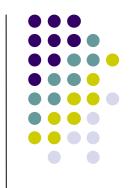
- NetScape-k web arakatzaileek applet-ak exekuta ahal izan ditzatela gauzatzen du.
- NetScape-k progamazio-lengoaia bat garatzen hasten da: LiveScript. Honek, web orrietan programa txikiak sortzeko aukera ematen zuen.
- 1995en Sun garapen proiektura gehitzen denean, *JavaScript* izena hartzen du (merkatu estrategia izanik izen aldaketa)
 - Brendan Eich-ek diseinatua
- NetScape 2.0 JavaScript ulertzen zuen lehen nabigatzailea izan zen, eta ostean, atzetik, MircroSoften beste nabigatzaile batzuk, 3.0 bertsiotik aurrera.

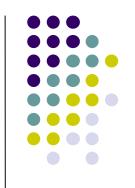
- Java eta JavaScript guztiz desberdinak diren lengoaiak dira. Besteak beste, JavaScript-ek
 - Garapena egiteko ez du KIT-ik behar
 - Ez da helburu orokorreko lengoaia
 - Motaketa ahula du
 - Erabat interpretatua da (Javan existitzen du itzulpena tarte kodera)

- Script lengoaia interpretatua (ez konpilatua)
- Object-Based: objektuetan oinarritua
- Objektuen orientazioa: prototipatzea
- Motatze dinamikoa duena
- Lehen mailako funtzioak
- Multiparadigma: agintzailea, objektuen orientazioa, funtzionala
- Web-orrien garapenera zuzendua,
 - (batez ere) Brendan Eich-ek bezeroaren aldean
- Azken aldian lan-ingurune eta liburutegi asko garatu dira (AJAXek izan du eragina horretan), eta "Server-Side JavaScript" (SSJS) ere izugarri hedatu da

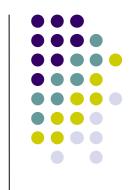
- JavaScript programak (=funtzioak)
 - web-orrietan txertatzen dira, edo
 - web-orriekin lotzen dira
- JavaScript lengoaiak erraztasunak ematen ditu arakatzailearen propietateak eta HTML dokumentuetan dauden objektuak atzitzeko, sortzeko eta manipulatzeko

Nola sartu JavaScript

- Non jar daitezke JavaScript script-ak HTML orrietan?
 - Nonahi...
 - Sarri <head> eta </head> etiketen artean.

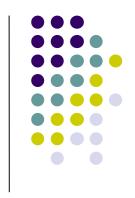

- Script etiketa erabiliz
 - Zuzenean

Script-eko kodea aparteko fitxategian egon liteke eta hura erreferentziatuz

```
<script scr="http:// ..../izena.js"> </script>
```


- JavaScript gidoiak HTML orrietan nola sartu?
 - Gertaera bati lotuta, objektu baten atributuari balioa emanez

```
Botoiari eragin ordua ikusteko.
<button onclick="getElementById('demoa').innerHTML=
    Date()"> Zer ordu da?
</button>
id="demoa">
```

<a> etiketaren href atributuari balioa emanez:

```
<a href="javascript:window.history.back()">
```


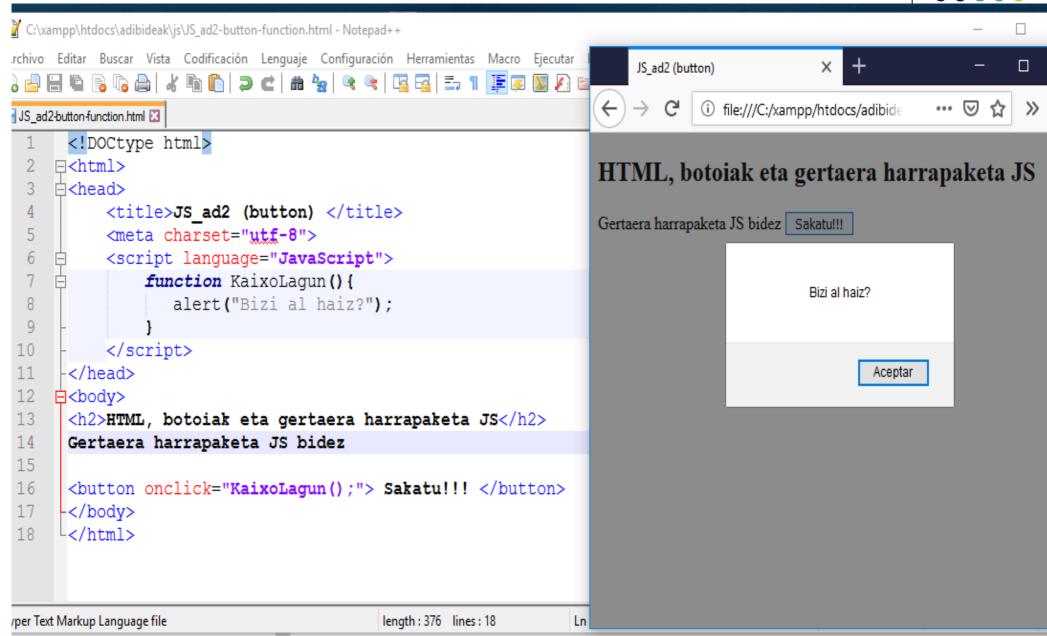
JavaScript zatian gaude!

HTML orria + JS

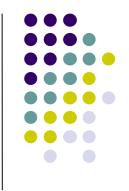
Scripting lengoairekin probak egiten

```
C:\xampp\htdocs\adibideak\js\JS_ad1.html - Notepad++
Archivo Editar Buscar Vista Codificación Lenguaje Configuración Herramientas Macro Ejecutar Plugir
JS_ad1.html
      <! DOCtype html>
     ⊟<html>
  3
     =<head>
  4
          <title>JS ad1 (html) </title>
          <meta charset="uti-8">
          <script language="JavaScript">
              document.write("JavaScript zatian gaude!");
          </script>
      </head>
 10
     =<body>
 11
     <h2>HTML orria + JS</h2>
 12
      Scripting lengoairekin probak egiten
 13
      <br/>
 14
     -</body>
 15
     </html>
```


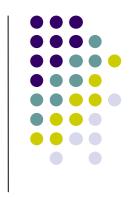
JavaScript programen exekuzioaz

- Arakatzaileek interpretatzen dituzte.
- Besterik ezean <script> eta </script> etiketen arteko kodea:
 - Agertu ahala exekutatzen da
 - Exekuzioa HTML dokumentuaren analisiarekin batera egiten da, alegia, script-aren aurretik definitu ez diren elementuak ezin daitezke erreferentziatu.
 - Horregatik, kargatzean exekutatzen den kodeak ez luke denbora asko kontsumitu behar, script horien exekuzioa bukatu arte ezin baita dokumentua erakutsi.
 - Egokiagoa da, ahal denean, funtzioak definitzea eta funtzio horiei dei egitea gertaera-kudeatzailearen bitartez.
 - Etiketen artean dagoen kodea eta src atributuaren bitartez irakurtzen diren kanpo-fitxategiak, besterik ezean, berdin-berdin exekutatzen dira
 - Baina, kanpoko script-en exekuzio-modua eralda daiteke async eta defer atributuekin.

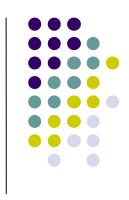
16

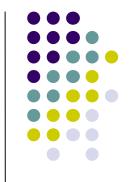
- Atributuak:
 - type:
 - beharrezkoa HTML 4n, ez ordea HTML5en.
 - Script-lengoaia adierazten du, MIME motaren bidez: text/javascript
 - src: script-a daukan fitxategiaren URLa adierazten du.
 - charset: Script-a kodetzeko erabiltzen den karaktere-multzoa.
 - defer: Boolearra da.
 - "defer" balioa hartzen du adierazteko script-a exekutatuko dela orriaren analisia bukatutakoan.
 - async: Boolearra da.
 - Berria HTML 5en.
 - "async" balioa hartzen du adierazteko scripta modu asinkronoan exekutatuko dela, eskuragarri dagoen bezain azkar.
 - Kanpoko scriptekin baino ezin daiteke erabili ("src" atributua jarri bada)

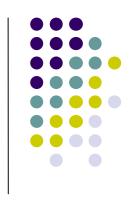
- src atributua jartzen bada, <script> elementuak hutsik egon behar du
- Kanpoko script-ak exekutatzeko moduak:
 - async="async" denean: script-a modu asinkronoan exekutatzen da gainontzeko orriarekiko
 - async jarri gabe eta defer="defer": script-a exekutatzen da orriaren analisia bukatutakoan
 - async eta defer jarri gabe: script-a berehala exekutatzen da, arakatzaileak orriaren analisiarekin jarraitu baino lehen

- C-ren antzekoa da eta, beraz, Javaren antza ere badu
- Banatzaileak: ; (ez da derrigorrezkoa) eta { }
- Iruzkinak: //, /* */
- Maiuskulak/minuskulak bereizi egiten dira.
- Identifikadoreak:
 - Lehenengo karakterea letra bat, _, edo \$ izan behar du.
 - Hortik aurrera digituak ere onartzen dira.
- Aldagaien asignazioa: =, -=, +=, /=, *=
- Eragile erlazionalak: <,>,==,!=,...
- Eragile logikoak: && , || , !

- Motatze-eredu ahula: aldagai berak mota desberdineko balioak har ditzake, eta lengoaiak berak egokitu egiten ditu balioak mota batetik bestera, komeni den bezala
- Zenbakizkoak: var adina= 21, z=6.0;
 - Osoak eta errealak berdin errepresentatzen dira
- Boolearrak: erretzailea=true;
- string edo karaktere-kateak: izena="Pello"
 - ' edo " karaktereak erabil daitezke string literalak mugatzeko
- Objektuak: Datu-mota generikoa. Aurrez definitutakoa izan liteke edo erabiltzaileak sor ditzake datu-motak.
 - Objektuen orientazioa: eraikitzaileak, propietateak, metodoak.
 - Metodoak: document.write("idatziko den testua");
 - Propietateak: image.width edo image["width"]
 - Objektuen eta array asoziatiboen arteko parekotasuna

Aldagaiak

- Aldagaiak erazagutzen dira (ez da derrigorrezkoa, baina)
 - var hitz erreserbatuaren bidez erazagutuz gero, aldagaiak iraunkorrak (permanent) dira.
 - Aldagai bat baino gehiago erazagut daitezke var gako-hitz bakarrarekin.
 - var i, kont;
- Erazagupenak eta hasieratzeak batera egin daitezke.
 - var i = 0, kont = 0;
- Aldagaien esparrua:
 - Aldagai orokorrek esparru orokorra hartzen dute (kodeko edozein tokitan definituta dago).
 - Funtzioen baitan erazagututako aldagaiek eta funtzio-parametroek esparru lokala hartzen dute (funtzioaren gorputzean baizik ez daude definituta).
 - Funtzio batean, beraz, aldagai orokorrak eta lokalak erabil daitezke.
 - Funtzio bateko aldagaia kanpoan ere erabil daiteke, var hitz erreserbatuarekin erazagutu ez bada.
- this aldagaia: uneko objektua adierazteko.

Aldagaiak (II)

Aldagaiak globalak

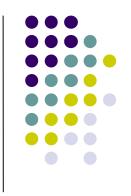
```
<script>
  var aldagaiGlobal
</script>;
```

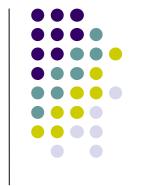
Eta lokak:

- Aldagaien erazagupenean ez da mota esleitzen
- Array motakoko aldagaiak defini litezke, elementu bakoitza objektu bat izanik

```
var nireTau = new Array(10)
nireTau[0]=2015
```

this aldagaia: uneko objektua adierazteko.

Espresioak

- Espresioen ebaluazioa egitean, JavaScript saiatzen da beharrezko diren bihurketak egiten.
- Oro har: karaktere-kateak beste edozerekin "+" eragiketaren bidez lotzen direnean, dena karaktere-kate bihurtzen da.
 - Aldiz, "-", "*" edo "/" eragiketekin konbinatuz gero, zenbaki bihurtzen ditu, ahal bada.

http://www.etnassoft.com/2011/01/27/tipado-blando-en-javascript/

- Adb.:
 - "a" * "b" espresioa ez da legezkoa
 - "3" * "4" espresioa legezkoa da!, eta 12 zenbakia da bere balioa, ez "12" string-a.

Kontrol egiturak

- if...else
- while ... break ... continue
- for
- for in
- function ...return

Kontrol egiturak: baldintzazkoak

if...else

```
if(baldintza) {
          aginduak}
[ else{
          aginduak}]
```

```
(baldintza)?
  (agindu-bloke1):
  (agindu-bloke2)
```

switch

Kontrol egiturak: iterazioak

while

```
while(baldintza){
    aginduak
}
```

do...while

```
do {
        aginduak
} while(baldintza)
```

- break eta continue
 - Begizta-etenak eragiten dituzte
 - break: iterazio-agindutik irten
 - continue: hurrengo begiztara pasa

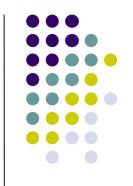
Kontrol egiturak: iterazioak

• for

for...in

```
for (aldagaia in objektua) {
        aginduak
}
```


- Kodea funtzioen bidez egituratzen da.
- Funtzioetatik kanpo dagoen kodea orria kargatu ahala exekutatzen da.
- Funtzioetan argumentuak jar litezke.
- Funtzioek itzultzen duten balioaren mota ez da erazagutzen

```
function funtzio_izena (parametro_lista) {
    ...
    [ return dena_delakoa; ]
}
```

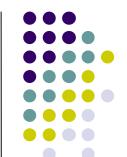
Parametroak balioz pasatzen dira

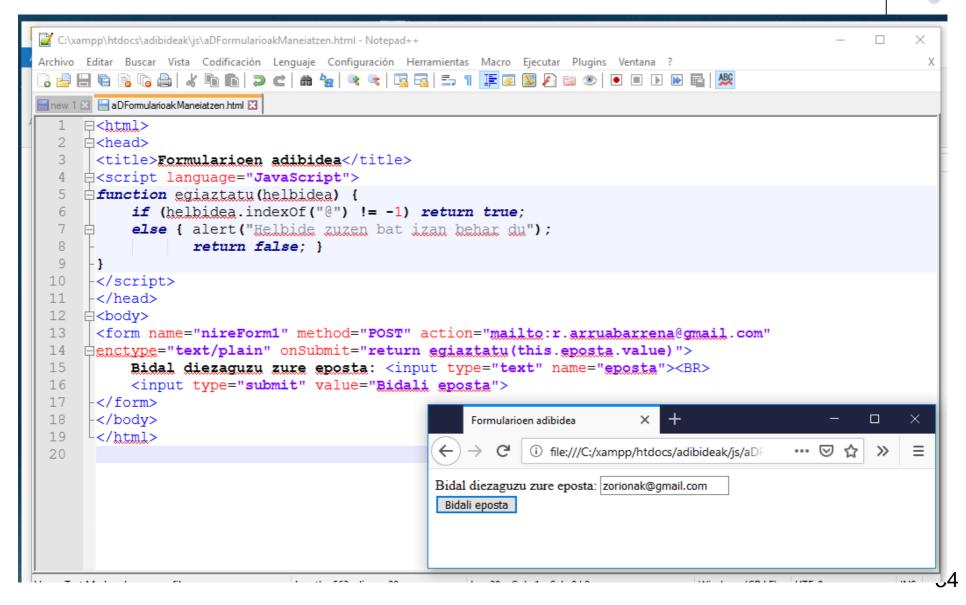
JS kodeen adibidea: Formularioak egiaztatzeko kodea


```
*C:\xampp\htdocs\adibideak\js\adFormularioaBalidatzen.html - Notepad++
                                                                                                            ×
                                                                                                             Х
rchivo Editar Buscar Vista Codificación Lenguaje Configuración Herramientas Macro Ejecutar Plugins Ventana ?
    adFormularioaBalidatzen.html 🔀 📙 new 1 🗵
    ⊟<html>
    ⊢<head>
    d<script language="javascript">
          function egiaztatu() {
          /*var izena = document.form1.izena.value;
          var taldea = document.form1.taldea.value;*/
 6
          var izena=document.getElementById("izena").value;
 8
          var taldea=document.getElementById("taldea").value;
 9
          if (izena.length < 5 )
              { alert("Errorea izenean"); return false; }
10
11
          if (taldea < 1 || taldea > 34)
12
              { alert("Errorea taldearen identifikazioan");
13
                return false: }
14
          return true:
15
16
     -</script>
17
     -</head>
18
    白<body>
19
    白<form action="https://www.ehu.eus/eu/" method="get" id="form1" onsubmit="return egiaztatu()">
          Izena: <input type="text" id="izena" value=""> <br/> <br/> <br/>
20
21
          Taldea: <input type="text" id="taldea" value="" size="3" maxlength="3"><br/> <br/> <br/> <br/>
2.2
          <input type="submit" value="Bidali"><br/>
23
     -</body>
24
     L</html>
                                                    Ln:24 Col:8 Sel:0|0
per Text Markup Language file
                               length: 803 lines: 24
                                                                                 Windows (CR LF)
                                                                                             UTF-8
                                                                                                          INS
```

JS kodeen adibidea: Formularioak maneiatzen

JS kodeen adibidea: Gertaeren manipulazioa


```
ew 1 🗵 🔚 adEvents.html 🗵 💾 adLeihoaSortzen.html 🗵
   F<html>
   H<head>
   d<script language="JavaScript">
     <!-- JavaScript ez duten nabigatzaileentzat kodea ezkutuan uzten dute iruzkinek
     function Alarma() { alert("Aldendu! Airea behar dut eta");}
     -->
    </script>
    </head>
   d<body>
   d<a href="http://www.w3schools.com/js/js events.asp" onMouseOver="Alarma()">
    Hemen gainetik igaro </a>
    -</body>
    L</html>
                                                       file:///C:/Users...k/adEvents.html ×

    file:///C:/Users/jiparsar/Dropbox ▼ C Q Buscar

    file:///C:/Users...k/adEvents.html ×
                                                      Hemen gainetik igaro
      file:///C:/Users/jiparsar/Dropbox/15 

C
                                                                           Aldendu! Airea behar dut eta
 Hemen gainetik igaro
                                                                                          Aceptar
                                                     ile:///C:/Users/jiparsar/Dropbox/15-16-WebSistemak/garapenak/eventos.html
```

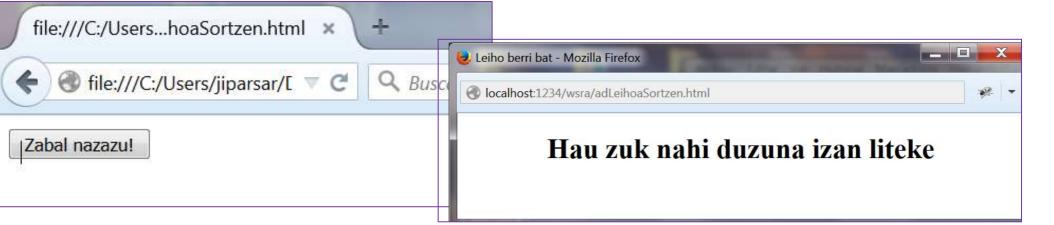
JS kodeen adibidea: Leihoen manipulazioa

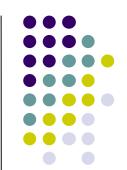
```
Balioak.js 🗵 님 adLeihoaSortzen.html 🔣
∃<html>
<head>

<script language="JavaScript">

function LeihoaIreki()
∮{ NireLeihoa=window.open("","NireLeihoPropioa", "toolbar=no, directories=no, menubar=no, status=yes");
  NireLeihoa.document.write("<head><title>Leiho berri bat</title></head>");
  NireLeihoa.document.write("<center><h1><b>"
+ "Hau zuk nahi duzuna izan liteke</b></h1></center>");
</script>
</head>
≒<body>
    <form>
    <input type="button" name="Boton1" value= "Zabal nazazu!" onClick="LeihoaIreki()">
    </form>
</body>
</html>
```

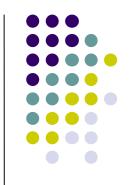

JS kodeen adibidea: Taulak eta elementuen sorrera

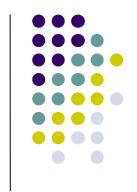
```
📑 ikusBalioak.js 🗵 🔚 aDTableRow.html 🔣
   ⊟<ht.ml>
  d<head>
   d<script language='javascript'>
   function addRow(a,b) {
 5
        var r = document.createElement('tr');
                                                                       Column A: Bizkaia
 6
        var ca = document.createElement('td');
                                                                       Column B: Bilbo
 7
        var cb = document.createElement('td');
 8
        var ta = document.createTextNode(a);
                                                                         add Row
 9
        var tb = document.createTextNode(b);
10
        var t = document.getElementById('tbl');
11
        ca.appendChild(ta);
                                                                       Column A Column B
12
        cb.appendChild(tb);
13
        r.appendChild(ca);
                                                                       Gipuzkoa Donostia
        r.appendChild(cb);
14
                                                                       Bizkaia
                                                                                Bilbo
15
        t.appendChild(r);
16
17
    </script>
18
    </head>
19
20
   □<body>
2.1
        <form>
22
        Column A: <input type=text name=a> <br>
23
        Column B: <input type=text name=b> <br>
24
        <input type=button value='add Row'onClick='javascript:addRow(a.value, b.value)'>
25
        </form>
26
27
        2.8
            Column AColumn B
29
        30
31
    -</body>
    L</html>
```


- DOM-ari esker arakatzaileek web garatzaileei web-orriak maneiatzen uzten diete JS erabiliz.
- Nagibatzaileak web-orria kargatzen duen aldi bakoitzean, HTML eta CSS kodea aztertzen du, eta dokumentuari dagokion DOM zuhaitza eraikitzen du.
- Eraikitako DOMa berez JS objektu handi bat da, orriaren inguru jakin/alda nahi genezakeen guztia duena, hala nola, etiketa bakoitza, atributu eta etiketa bakoitzaren estiloa.
- JS-etik web-orri baten DOMa atzitzeko, "document" aldagai globala erabiltzen da. Hortik, objektuaren propietateak, edo objektuko funtzioak (metodoak) erabil genitzake.

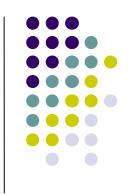
- DOMa maneiatzeko estrategia orokorrak bi pauso:
- DOMeko nodo bat aurkitu DOMen atzipen metodoren bat erabiliz

```
    getElementById() // "#idazlea"
    getElementsByTagName()
    querySelector()
    getElementsByClassName()
    querySelectorAll() // "p .letra" "ul .elikagai"
```

2. DOMeko nodoa maneiatu aldatuz haren atributuak, estiloak, innerHTML bidez, edo nodo berriak kateatuz.

Oharra: "document" ez da benetako web orria, baina nabigatzaileak uneko orriaren isla prezisoena/hurbilena izan dadila saiatzen da.

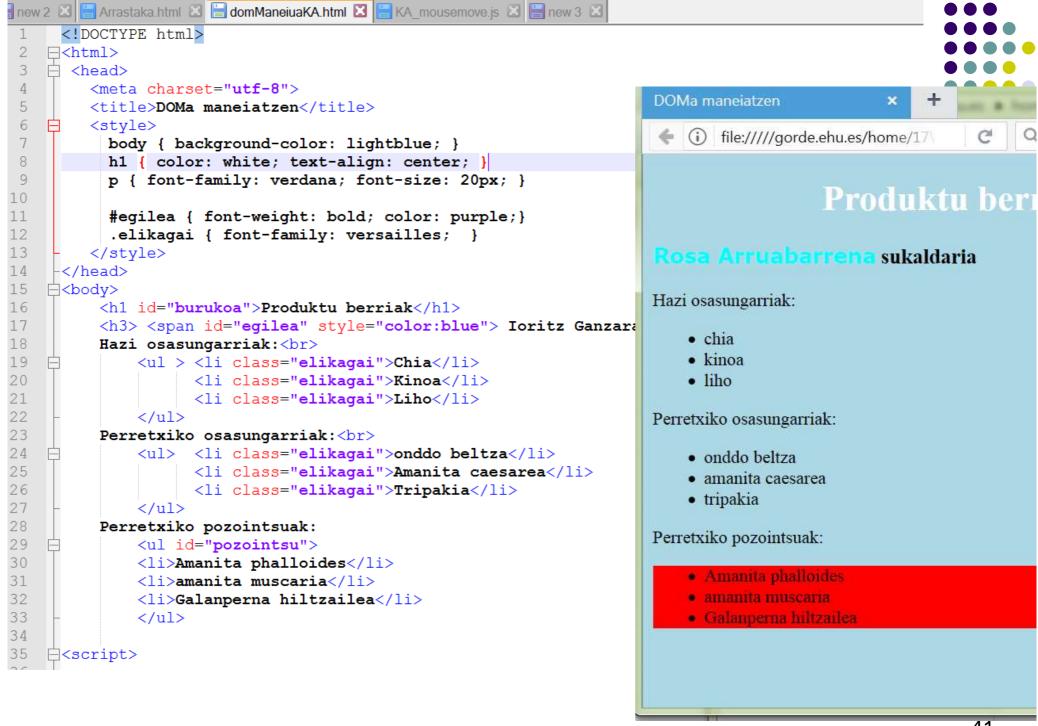

DOMa gertaeren bidez maneiatzen

KA-k proposatzen duen estrategiak 3 pauso ditu:

- erabaki eta aurkitu zein HTML elementuk pairatuko duen gertaera
- gertaera gauzatzean egikaritu araziko den funtzioa definitu
- 3. aurreko biak batu "addEventListener()" erabiliz


```
35
     ⊟<script>
36
 37
        var egileaEl= document.getElementById("egilea");
        console.log(egileaEl);
 38
 39
        egileaEl.innerHTML="Rosa Arruabarrena";
 40
        egileaEl.style.color="cyan";
        eqileaEl.style.fontFamily="verdana";
 41
 42
 43
        var elikagaiakEl=document.guerySelectorAll("ul .elikagai");
 44
        console.log(elikagaiakEl.length);
        for (var i=0; i<elikagaiakEl.length ; i++) {</pre>
 45
            var text1= elikagaiakEl[i].innerHTML;
 46
            elikagaiakEl[i].innerHTML=text1.toLowerCase();
 47
 48
        }
 49
 50
       var arriskuaEl=document.getElementById("pozointsu"); // gertaera pairatuko duen elementua
 51
        var onmouseoverArrikuspeanF=function() {
                                                              // egikarituko den funtzioa gertaera
 52
            arriskuaEl.style.backgroundColor="red";
                                                               // gertatzerakoan
 53
 54
 55
        arriskuaEl.addEventListener("mouseover",onmouseoverArrikuspeanF);
        var onmouseoutArrikuspeanF=function() {
 56
                                                              // egikarituko den funtzioa gertaera
            arriskuaEl.style.backgroundColor="lightblue"; // gertatzerakoan
 57
 58
 59
        arriskuaEl.addEventListener("mouseout",onmouseoutArrikuspeanF);
 60
 61
      </script>
      -</body>
 62
 63
     L</html>
 64
lyper Text Markup Language file
                                                     length: 2.072 lines: 64
                                                                               Ln:57 Col:72 Sel:0|0
```